

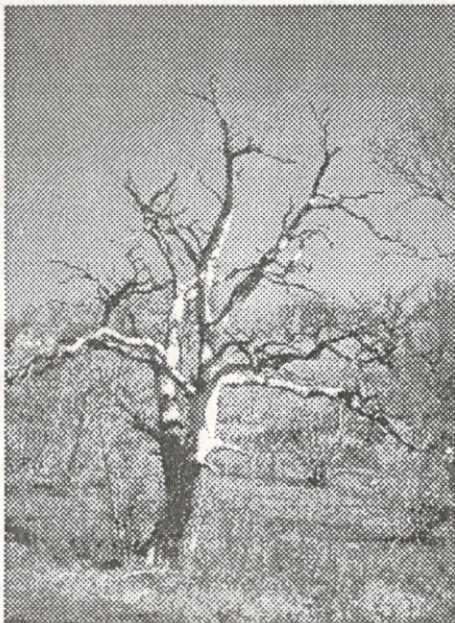
Lutherózsza

Tatai Evangélikus Egyházközség lapja

1998. Húsvét

Feltámadás...

„Aki bennem hisz, ha meghal is él”

Gánt határában a domboldalon évek óta áll egy kiszáradt fa. Felkiáltójelként az úton elrobogóknak: *memento mori*, azaz emlékezz, gondolj a halálra... a végre. Furcsa érzés keríti az embert hatalmába, amikor megáll e fa előtt, amely egykoron nagyságával, szépségével a völgy „királya” lehetett. A korhadásnak indult ágak, az el-elváló kérge a fának *most* – bogarak-rovarok menhelye... Ez a fa nem él, ez a fa halott! Ez a fa zöld levelek palástját már soha fel nem veszi, ágai már soha nem kelnek birokra a szélllel, ennek a fának jövője már nincs – nem is lehet – csak múltja.

Verőfényes tavaszi nap van, jóllehet még csak a kikelet ígérete látható mindenütt. Még seholy zöld folt, csak a napfény enyhe melege ébresztgeti a tudatot: hamarosan vége a komor télnek. A völgy csendjében állok, s a feltámadásra gondolok. Nem a természet évenkénti megújulására, az örök ritmusra, hanem az ember feltámadására. Test és lélek feltámadására...

Mint verbi Divini minister (Isten igéjének szolgálója) a lelki feltámadás követe vagyok *itt és most* – ebben a világban. Ezért élek, s dolgozom. Vajon hányan látják meg életemen, vajon hányan érzik meg szavaimon, vajon hányan tapasztalják cselekedeteimből, hogy az *Élet-et*

akarom szolgálni? ...A tartalmasat, a gyümölcsözőt, a reménytadót. A lelki feltámadás földi vonatkozásban – érthető. És a testi feltámadás mennyei vonatkozásban?

Mialatt fényképezőgéppemmel a helyes beállítást keresem, nem tudok szabadulni a látványtól. Olyan érthetetlen... Süt a nap, s titokban, csendben a tavasz ereje buzog mindenütt... csak ebben a fában nem. Itt nem az élet dinamikája, hanem a halál mozdulatlansága az úr. Testnek feltámadása? Eszembe jut egy régi beszélgetésem egy kedves, idős falumbéli asszonnyal: „Tisztelendő úr, az állat is kimúlik, aztán csak csont lesz belőle –, ahogyan belőlünk is.” – vonja le a végkövetkeztetést; s milyen igaza van – az anyagvilág törvénye szerint... Visszhangzik bennem a „Hiszem a testnek feltámadását” ősi hitvallás-dallama, de nem szólok, nem vitázom. Miért is tenném? Ahol az ész nem látja be a korlátait, hogyan szólhatnék ott a hit határtalanságáról? Ahol a teljesítés anyag-szigora van, ott hogyan beszélhetnék a lélek szabadságáról? S valahol mégis elkezdem, ahol valóság mind a kettő: a *szeretet jelenvalóságánál*...

Húsvét küszöbén állunk, a Feltámadás ünnepe közeledik. Húsvét ünnepének *központja* az Isten szeretete. Ez mozgatót mindent. Nemcsak liturgiát és éneklő ajkakat, hanem ember-lelkeket is, hogy odahajoljanak Istenhez. Húsvét ünnepe a Feltámadás titkát közvetíti felénk, anyagban és korlátok között, de a *határtalan horizontját* nyitogatva szíveinkben.

A korhadt fa jelene jövőt nem ígér. A jövő, az élet továbbadásának biztosítéka egyedül a gyümölcs, a jó gyümölcs. Ez a fa bizonyára sok gyümölcsöt termelt. Szélhordta magjai valahol ott lapulnak távoli tájakon a por- és avar-szőnyeg alatt... Várják az éltető esőt és meleget, hogy vidám szárbaszökkenésükben az Élet mindenhatóságáról tegyenek bizonyoságot. Milyen szép lenne, ha mi is a *Mindenható Életéről* tennénk ugyanezt...

Áldott húsvéti ünnepeket!

Ünnepi alkalmaink

Ápr. 9. Nagycsütörtök

du. 6 órakor

Ápr. 10. Nagypéntek

du. 6 órakor

Ápr. 12. Húsvét ünnepe

de. 9 órakor, úrvacsora

Ápr. 13. Húsvéthétfő

de. 9 órakor, úrvacsora

Állandó alkalmaink

Biblióra

Csütörtökön du. 5 órakor

Istentisztelet

Vasárnap de. 9 órakor

**Erős vár
a mi Istenünk!**

Jézus mondja:

**„Nem ti
választottatok ki
engem, hanem én
választottalak ki,
és én rendelvelek
titeket arra,
hogy elmenjetelek
és gyümölcsöt
teremjetelek...”**

János 15,16a

Meghívó

Szeretettel meghívjuk Önt
és kedves Családját a tatai

**Szent Márton Kamarakórus
hangversenyére**

**1998. Április 12-én 15 órakor
(Húsvét vasárnap)**

Tata, Szent Kereszt Templom
(Kossuth téli Nagytemplom)

Belépés díjtalan!

„Mindenk embernek a lelkében dal van
és saját lelkét hallja minden dalban.
És akinek szép a lelkében az ének,
Az hallja a mások énekét is szívében.”
(Babits Mihály)

A tatai Szent Márton Kamarakórus 10 éve baráti közösségekben énekel egyházi és világi énekeket. Kórusalközvetlen, kórusmeghívásokon, ünnepeken rendszeresen szerepelnek. Fellépnek Németország több városában is. Ezen meghívást kapnak a rangos nemzetközi Pilszabai Egyházi Hangversenyre. A Szent Márton Kórus repertoárjában: Mozart, Bach, Haydn, Esterházy Pál és Palestrina műveit szerepelnek. A kamarakórusban együtt énekelnek és zenélnak kórusok, reformátusok és evangélikusok.

Készült a Tatai TERRANOVA
és TOPLÁN közlőgyapolt MÁRKAKERESKEDÉSBEN
3000 példányban. - Tel.: 380-732

Februárban az LMK (lelkési munkaközösségi ülés) Székesfehérváron került megrendezésre. Ez a gyönyörű gyülekezeti centrum már igen sok alkalomnak adott helyt, ennek apropóján kértem meg lelkésztestvéremet, hogy röviden számoljon be önmagáról, gyülekezetéről, örömeikről-gondjaikról és terveikről...

Mindenekelőtt köszöntöm szeretettel az Olvasókat! *Bencze András*, székesfehérvári lelkész vagyok. Nehéz elkezdni egy ilyen bemutatkozást, hogy se túl hosszú ne legyen, se a lényeg ki ne maradjon.

Ezért először a családomról írok: Tíz éve kötöttünk házasságot feleségemmel, aki tanítónő. Igaz, alig-alig volt lehetősége ebbéli hivatásával foglalkozni, mert a tíz évből egyet tanulással, hetet a gyerekek mellett töltött itthon – három kislányunk van. Az igazi bemutatkozás az lenne, ha ők is elmondanák a rólam és munkámról alkotott képüket... bár ez talán más, hasonló korú családnál is ismerős.

A Teológiai Akadémiát elvégezve segédlelkészként kerültem Székesfehérvárra tizenhárom évvel ezelőtt. Azóta az egyházmegye majd minden gyülekezetében megfordultam már, csendesnapokon és konferenciákon, ifjúsági és zenei táborokon igyekeztem részt venni tehetségemhez és feladataimhoz mérten. Elég sokféle tisztséget betöltöttem már. Jelenleg az egyházmegye egyik zsinati küldötte, egyházkerületi presbiter, a lajoskomáromi Agapé Szeretetotthon igazgatótanácsának tagja vagyok. Ezeket csak azért írom le, mert így szerepelt a bemutatkozó cikket kérő levélben. Igazából a Zsinaton érzem magam ott-hon ezek közül. S tulajdonképpen elég lenne a székesfehérvári gyülekezet.

A gyülekezet tágas-világos konferenciatermében az LMK résztvevői egyik lelkésztestvér dolgozatát hallgatják...

A gyülekezetre térek most át: az előző mondat erre is érvényes lehetne, hiszen mintegy 50 km átmérőjű körben tartoznak a székesfehérvári anyagyülekezethez a települések, köztük két város: Gárdony és Polgárdi. Hat istentiszteleti hely van a körzetben, a távolságokhoz képest kevés evangélikus. Elég lenne a 110 ezer lakosú Székesfehérvár! De nem szeretnék panaszkodni: úgy néz ki, hogy a jövő egyháza a városok köré fog épülni, s a városi gyülekezetek összegyűjtői, összetartói, segítői lesznek a falusi gyülekezeteknek. Ez természetes is, hiszen nagyobb foglalkoztatottságával, iskolarendszerével, kulturális és szociális intézményhálózatával inkább vonzza az embereket, s ezek által a gyülekezet is megerősödik. Ennek előnyeit tapasztalhatjuk Székesfehérváron. Sok nagyszerű ember kapcsolódik be nemcsak a gyülekezeti életbe, hanem a munkába is. Az elmúlt évről szóló statisztikát készítettem az előbb: nagyszerű felügyelőnkön, a levelező teológiai tanfolyamot végzett *Dr. Molnár Gyulán*, a nyugdíjas éveit gyülekezetünkben töltő nagytudású és nyíltszívű *Fehér Károly* lelkészen kívül 7 hitoktató és 5 más igeszolgálatot vállaló testvér segített. S akkor nem szoltunk a szociális munkában résztvevőkről, akik látogatnak, hajléktalan szállón zsíroskenyeret osztanak vagy a használt ruhák osztásában segítőknek; a takarító-brigádról, amelynek tagjai a gyülekezeti házat tartják rendben; az egyházzeneészekről, akik nemcsak kántorizálnak, hanem a kórust is vezetik; a gazdasági szakemberekről – munkájuk előnyeit nem kell ecsetelni –; s végül a jogi és műszaki tanácsadókról.

Persze a lelkésznek a sok munkatárs új feladatot is jelent: összetartani a munkát. Ehhez munkatársi együttlétek lennének szükségesek – na, egy újabb alkalom! –, programtervet kellene készíteni, vigyázni kell, hogy senkit túl ne terheljünk, senkit bántóan ki ne hagyjunk. Ennek az új gyülekezeti életmódnak még csak az elején járunk, tervezgetünk, kísérletezünk. Talán a

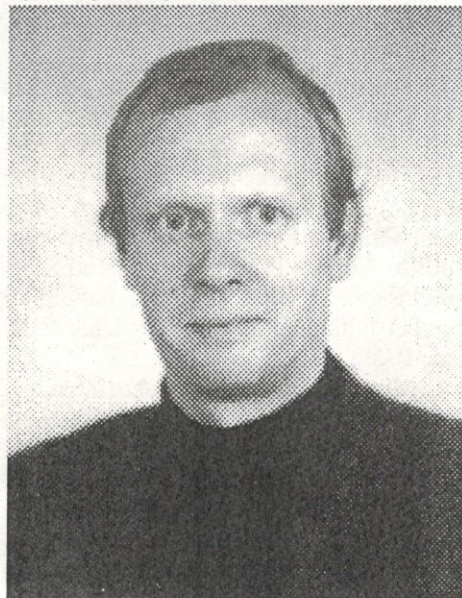
legjobb modell, ha az egyes munkaágak vezetői képezik a presbitériumot.

A városi gyülekezet nagy kihívása az a sok ember, aki valaha evangélikus volt, de ma nem gyakorolja hitét, s az a sok ember, akinek csak háttérben vannak evangélikus ősök: őket kellene megszólítani, felébreszteni hitüket, tanítani Krisztus parancsa szerint. Ezért igyekszünk minden téren nyitottnak mutatkozni. A kazuális szolgálatokat mindenképpen elvállaljuk. Az esküvőt és a keresztelőt komoly beszélgetések előzik meg. Sajnos a látogatásra kevésbé jut időm, s ez az alkalmaikon való részvételen olykor meg is látszik. Kiemelkedően fontos a felnőtt hittanoktatás és a továbbtanulás. Az elsőt már rendszeresen gyakoroljuk: az elmúlt évben több volt a felnőtt konfirmandus, mint a fiatalok! A másodikra kísérleteink vannak: idén egy újabb sorozatot indítottunk az egyház és környezete megismerésére. Ezekre az előadásokra vendégelőadókat igyekszünk hívni.

A másik kihívás az egyházhoz egyáltalán nem tartozók tömege. Őket egyrészt szociális munkánkon, másrészt kulturális előadásainkon és kiállításainkon keresztül igyekszünk megragadni. Óriási lehetőséget rejt magában mindkettő, ám nagy odafigyelést és sokszor anyagi áldozatot követel. A pénzügyi helyzetben levő gyülekezet számára szinte kínálkozik, hogy ezekről a munkákról mondjon le először. De nem szabad.

Naponkénti lelkési munkában ezt a nyitottságot tartom legfontosabbnak. Ahogy Jézus Krisztus nyitott felénk, ahogyan befogadott minden előfeltétel nélkül, úgy szeretném én is megélni ezt a tágölelésű szeretetet. Sokszor nem megy. Akkor, amikor kevés az imádság, amikor felszínes a Bibliaolvasás. Hiába, nem mi vagyunk az áramforrás. Csak a vezeték lehetek!

Köszönöm, hogy elmondhattam magamról-magunkról néhány szót, s hogy ezáltal néhányaknak imádságában is bizonyosan jut hely számunkra.

Krízisben a család – megmenthető?

Az Egészségügyi Világnapon 1998. április 7-én a Magyar Zoltán Művelődési Központban a Tatai ÁNTSZ szervezésében nyílt szakmai beszélgetést tartottak, melynek keretében lehetőséget kapott Franko Mátyás helyi evangélikus lelkész, hogy gondolatait a családról elmondhassa.

Bevezetés helyett

A kereszténység első századaiban, egészen a 313-as milánói ediktumig a jézusi etikát követők számára egyetlen lehetőség meggyőződésük továbbadására a catechumenátus intézménye volt. Ez azt jelentette, hogy aki a hívők közösségébe akart tartozni, annak oktatáson kellett részt vennie. Ez általában 2-4 évig tartott, de tudunk olyan gyülekezetekről, ahol ez a felkészülési idő hat évig tartott. Ezt itt és most azért mondom, mert tudom, hogy dolgozatom terjedelme alig haladhatja meg a 10 percet, kvázi kommunikációs radikáliszmusra vagyok kényszerítve, ha át akarom adni a legfontosabb gondolataimat a problémával kapcsolatban, amely számomra nem egy a megoldandók közül, hanem a *probléma*. Ha máshonnan nem, hát a 12 Oscar-díjat kapott Titanic című filmből tudhatjuk, hogy a jéghegyek csúcsa alatt van az, ami igazán veszélyes. Groteszk módon ebben a dolgozatban a jéghegy csúcsára állok, és kiabálok az ócenjárón utazóknak: Emberek vigyázzatok, itt jéghegyek vannak!

Magyar helyzet

A tények számomra azt mutatják, hogy sem családbarát jogalkotás, sem családbarát szociálpolitika, sem családbarát társadalom nincs. Nem is volt, hiszen még nem volt olyan társadalmi rendszer, ahol kifizetődő vállalkozás lett volna a gyermekvállalás. Helyette azonban van konzumhedonizmus, erodáló szociálpolitika, atomokra széthullott tömegtársadalom, mint Madách londoni színeiben, elmagányosodott, az értékek ellen lázadó tömeg „nukleáris család” és „Internet-társadalom”

Közhelyszerű megállapítás, hogy a keresztény életeszmeny helyébe a fogyasztói életeszmeny lépett. A keresztény értékek olyan devalvációjára folyik, mint ahogy magát az *életet* devalválták a középkori pestisjárványok. **Vonatkozik ez az értékzuhanás a családra is, hisz a keresztény élet fogalmánál és természeténél fogva családi élet.** A konzumerizmus hatása folytán mindenféle áruval-, holmival és kacattal – rakjuk tele életünk szekerét és ezek súlya alatt maga az élet az, amely akadozik, megreked, fejlődésképtelenné válik és nem tud kiteljesedni. A tárgyak elveszik tőlünk a szerelmet csakúgy, mint a kultúrát, és már arra sincs indíttatásunk, hogy visszaseresszük az elvett IX. szímfőnőt.

A fogyasztói életeszmeny – ahogy ezt *Czakó Gábor* oly megrendítően írja – **következetesen különválasztja azt, amiről korábban mindig is úgy tudtuk, hogy egy. Szerelem és szexualitás, házasság és hűség, jog és erkölcs, kultúra és civilizáció, állam és nemzet, élet és létezés** alkalmasint teljesen elszakadnak egymástól. Hogy mennyire, arra nézve álljon itt egy keserű példa zavaros világunkból.

Osztályfőnöki órán Déri Tibor: „Szerelem” c. novelláját olvassa fel a gyerekeknek az osztályfőnök. A megejtő szépségű írás az 50-es években játszódik. Egy koncepciót ítélt folytatni egy fiatal férjet internálnak és évekig nem kap hírt róla a felesége. Amikor szabadlábra kerül és bejut a lakásukba, még a találkozás előtt meggyőződik arról, hogy a felesége várta és hű volt hozzá. És azzal fejeződik be a novella, hogy a szerelem: a hűség. És akkor a gyerekek közül valaki fölteszi a kezét és azt kérdi: „Nem túlzás ez, tanár bácsi? Nem túlzás azt állítani, hogy a szerelem a hűség? Nem furcsa kimondani ezt a szüleinek, amikor én ezt a szót eddig még életemben kizárólag a kutyákkal kapcsolatban hallottam?”

Az egynek hitt, összetartozó értékek kettészakadása folytán keletkezett hasadékokban a család alapsejtje helyébe szexuális kisebbségek, egzotikus szekták, ún. alternatív életformák, feminista mozgalmak lépnek. Zászlóikon az autonóm etika „új főparancsolatával”: Légy önmagad!

Ma már egyre kevesebb nő tudja, hogy elsősorban nő, és nő mi voltán keresztül kell megvalósítania emberségét. Viszont millió és millió számban futkosnak körülöttünk dosztejevskij Szmirdlakov-lakájok, akiknek egészen biztos tudomásuk van arról, hogy nincs Isten... **Egész világunkat a média közvetítésében a progresszív pornográfia, a szexuál- és árufetisizmus hatja át.** Prostitúáltak követelnek maguknak önálló vállalkozási jogot, pedofilok folytatnak jelentős társadalmi mozgalmakat a megrontás és más, fiatalokúakat érintő nemi cselekmények bűncselekménnyé nyilvánítása ellen, mert az – úgymond – ellenkezik az egyébként természetes és egészséges gyermekkori szexualitással. Transzvesztiták, pederaszták és lesbikusok bontanak zászlót és harcolnak társadalmi méretekben az „új családformák” elismeréséért. A feministák transzparensein nagyobb betűkkel szerepel az „abortuszjog”, mint az állatvédőkén „a madarak és a lepkék jogai”. Ugyanakkor az „önmagukra ébredők” sokasága omlik össze – az alkohol vagy a drogok hatása alatt.

Norvégiában születik meg az első jogszabály, amelynek alapján nem a társadalombiztosítás, vagy más biztosítási mechanizmus keretében, hanem állami finanszírozással történik a fogamzásgátlás. Ennek

keretében 14 éves kortól kezdődően az iskolaorvos mellett működő asszisztencia szolgálja ki „grátisz” a gyerekeket bármilyen kívánt fogamzásgátlási eszközzel vagy módszerrel. A kiindulási alap az, hogy a serdülő gyerekek nemi életet élnek – ez ténykérdés. Rendkívül sok az abortusz, következésképpen a legcélszerűbb a megelőzés, vagyis az, hogy a gyerekeket ellássák megfelelő fogamzásgátlókkal. Hollandiában 15 éves kortól kezdődően nem bűncselekmény a kiskorúval való nemi kapcsolat. Dániában pedig már 1989-ben megteremtették a homoszexuálisok számára a házasságkötéshez hasonló, ún. „bejegyzett társkapcsolat” intézményét.

A törésvonalakban, az értékzuhanások hasadékaiban, az életteremtés örve alatt a „**halál civilizációja**” tenyészik. Az orvostudomány fejlődése mára már – és nemcsak az eutanázia vagy az abortusz, génmanipuláció stb. tekintetében – átlépte a saját hippokratesszi határait. Soha ennyire közel nem álltak a társadalmak Huxley „Brave New World”-éhez vagy Madách „Falanszteréhez”, mint ma. Huxley „szép új világában” a reprodukció keltető és kondicionáló központokban zajlik, ahol automata gépsor osztja a különböző „rendbe” tartozó ember-egyedeket. Sorsuk, szerepük eleve predesztinált; boldogságukat egyedül az élvezetek fogyasztása, az ún. szóma-kábulat jelenti.

Az információrobbanás és az Internet világában a társadalom magányos atomokra hullik szét, mint a Madáchnál a londoni színeiben, mert az Internet megteremti az ún. „virtuális valóság” kategóriáját. A „virtuális valóság”, a TV, a számítógép természetesen nem társ. Nem társ, hanem **kizárólag eszköz**, de mégis **azt a képzetet kelti**, hogy az ember **nincs egyedül**, nem magányos, hanem közösségben van. Valójában azonban borzasztóan elszigetelődik és velük és általuk olyan magányossá válik, mint Csontváry cédrusa.

Nem folytatom... Inkább szólnék arról, amit megoldásnak tartok, mivel lassan az életem felénél tartok, s beláttam mint férj, mint háromgyerekes családapá, mint evangélikus lelkész, hogy **a válasz nem elégséges, megoldás kell itt és most**, családban, gyermeknevelésben, házasságra, szexualitásra felkészítésben.

Néhány „konzervatív” gondolat a házasságról

Hadd kezdjem egy igen szép és ráadásul igaz Modestinus idézettel: „*nuptiae sunt coniunctio maris et feminae, consortium omnis vitae, divini et humani iuris communicatio*” vagyis „**a házasság a férfi és nő kapcsolata, egész életre szóló sorsközösség, isteni és emberi jog szerinti közösség.**” – Így gondolták a régi rómaiak. Ebben minden benne van röviden, ami fontos. Sokféleképpen definiálhatjuk a házasságot, attól függően, hogy mit kívánunk hangsúlyozni. Számomra a házasság a férfi és nő emberségének legnagyobb próbáját jelenti, az együttélés művészetét – miközben naponta rá lehet csodálkozni a házasság megfejthetetlen titkára.

Mivel concubinátus mindig is létezett, ezért külön hangsúlyozom: ha a házasságról gondolkodom – mint keresztény – akkor nem férfi és nő **ideiglenes**, jogilag, szociológiailag, pszichológiailag jól körülírható együttéléseiről, hanem csak mint **életre szóló sorsközösségről** beszélhetek. **A kulcsfogalom tehát: életre szóló.**

Az első törésvonal itt található. Férfi és nő kapcsolatát napjainkban nem motiválja az „életre szóló kiváltság”. Az ok – úgy gondolom – elsősorban az individualizmusban keresendő. A házasságban ugyan két individuum van jelen, de a házasság nem individuális, hanem közösségi.

Második törésvonal a házasság problematikájában maga a házassági etika. Az ethosz, eredetileg egy kör egy **közösség** szokása. Házasság etikájáról beszélni akkor, amikor a felgyorsult társadalmi változások (különösen az utóbbi 100 évben) gerjesztette instabilitás nehezíti minden értékteremtést, igen nehéz.

Mi is a házasság?

Az újkor óta, különösen előtérbe került az egyén, melynek életében, gondolkodásában legfontosabb érték a „szabadság”. A már-már megváltást illuzionáló „szabadság-eszméből” következik, hogy mindenféle közösséget mint önkéntes társulást definiálnak. A házasságban is a két fél megegyezése, konszenzusa hozza létre a házasságot. Ez a mai helyzet is, kölcsönös ígéret a házassági köteleességek teljesítésére és a jogok gyakorolhatóságára. Egész egyszerűen szerződésről van szó, amelyben a két fél egybehangzóan kijelenti akaratát. „Világi ügy” – mondhatnánk, de mondja ugyanezt Luther is („eine Sache der Welt”)! S Luthernek – úgy gondolom – igaza van, de a dolog mégsem ilyen egyszerű...

Pontosítva: a házasság biológiai, társadalmi funkciójával általában tisztában voltak, a keresztények számára (már az ösgyülekezetben is) inkább az elválás kérdése volt az igazán fontos. Ha nem működik a házasság, akkor meg kell szüntetni, de nemde azért nem működik, mert nem készültünk fel kellőképpen rá?

Egy egyszerű példa: házteretből ejtőemővel leugrani: badarság. A zuhanás élménye igencsak behatárolható, a sérülés veszélye pedig óriási. Vagyis: csak a házasságban van helye a szexualitás beteljesülésének, mert házasságon kívül túlságosan sok az egyéb zavaró tényező, melyek nem egyszerűen kellemetlenségek, hanem a kiteljesedés gátjai. Igencsak szomorú, hogy a szexuális felvilágosítást egyszerűen technikai kérdésként kezelik. Ugyan a fogamzásgátló módszerek között nem szerepel az abortusz, mégis úgy élnek ezzel, mintha az lenne. Magzat-

elhajtás mindig is volt a világtörténelemben, jó hogy ma már ellenőrzött orvosi keretek között történik, s nem sarkantyús csizmával ugrálnak a nő hasán...

Csak egy kérdést szeretnék felvetni: a választ mindenki maga válaszolja meg: ha kettős erkölcsiségben nő fel a gyermek, ha nem neveljük a családban a gyermeket az élet feltétlen tisztetelére, akkor hogyan várhatjuk el tőle azt, hogy becsületes, kötelességtudó, jó állampolgára legyen a nemzetnek?...

Hol látom a rossz párkapcsolat ill. a házasság megromlásának okait?

A házasság communio, mégpedig életre szólóan. A közösségben viszont a legnehezebb és legfáradtságosabb tevékenység az egyén akaratának érvényesítése.

Alaptétele, hogy az ember verbális lény. Ha valaki nem beszél, avval Istentől kapott önazonosságát tagadja meg. Éppen ezért egy házasságban, ahol meglehetősen polifon feladatokat kell ellátni a férfinak és nőnek, **különösen is fontos a beszélgetés.** Ez az alapja mindennek. Erdemes lenne statisztikát készíteni arról, hogy az együttjáró fiú és lány hány órát beszélgetnek ismerkedésük eljén, és hány órát később a házasságukban. Nagyságrendi a különbség! Nem lehet eleget beszélni! Nincs nagyobb nyomor az ember életében, ha kommunikációs zárlatban szenved. Sem emberek felé, sem az Isten felé nincs „közönivalója”. Elveszítette azt az „élet-energiát”, amit a communication (communication-értse az egységre való törekvésként) keresztül ad az Isten. Ezt látom az alapproblémának, az összes többi (önzés, szexuális diszharmónia, kapcsolatok felbomlása stb.) mind ebből következnek.

A házasság mint misszió, azaz küldetés?

Az igazi házasság akkor tölti be igazi funkcióját, ha az egyben küldetés is, nemcsak egy sokarcú intézmény a reprodukcióra. Nonverbális bizonyítégtétel az *egyetemes szeretetről, az emberi értékek embert gazdagító és formáló erjéről* az emberek előtt, és metakommunikatív bizonyítégtétel ugyanerről a családban a gyermekek előtt.

A házasság krízisben van, de megmenthető

Hogyan? Ebben a mai magyarországi helyzetben csakis jogi úton, amelyben megvan a kikényszeríthetőség lehetősége. Nem elégséges alanyi jogról beszélni, alkotmányos jogvédelmet kell a családnak adni.

És ezek után milyen a jogi környezet? – teszem fel a kérdést magamnak, s mint harmadéves joghallgatócska egy választ látok: Pontosan olyan, mint maga a világ, amelyet szabályoz: keresztényellenes, közösségellenes, családellenes. De legalábbis individualista és hatalmon levők javára egoista.

Amikor az Alkotmány nem jogot konstituál, hanem állami kötelezettséget mond ki, akkor ezt a kötelezettséget az állam vagy teljesíti vagy nem. Az Alkotmányban biztosított alapjogok kikényszeríthetők, az állami kötelezettségvállalások azonban általában és közvetlenül nem. Az állam kötelezettségét legfeljebb választások, tehát négyéves ciklusok során lehet közvetetten, a választások eredménye által befolyásolni, többnyire azonban számottevő eredmény nélkül. A magyar Alkotmány viszont a családok jogait közvetlenül kikényszeríthető alanyi jogokként nem vagy csak korlátozottan ismeri.

Márpedig a családnak vannak jogai! Igaz, hogy a jog maga, az alanyi jog általában személyi jogként jelenik meg, tehát egyének jogaként koncipiálódik, de azoknak a jogoknak, amelyek a családdal kapcsolatosak, alapvető közösségi és szociális dimenziójuk van, és ezek a dimenziók a családban, mint sajátos közösségben találják meg a kifejeződésüket.

Az első tétel, amit tehát leszögezhetünk, hogy *jogalkotásunk már az alaptörvény szintjén is individualista.* Teljesen az egyénre, az individuumba szabtott. Ez a szabályozás tulajdonképpen összhangban van azzal a neoliberális jogfelfogással, amely a modern jogállam és társadalmi berendezkedés középpontjába kizárólag az egyéni szabadságjogokat állítja.

Eszerint a család az *egyén* választása; bármilyen alkotmányos vagy egyéb jogi preferálása „a családot nem választókkal szemben” diszkriminatív. Mivel a család természeténél és fogalmánál fogva férfi és nő szövetségén alapul, kiemelt jogi védelme megengedhetetlen megkülönböztetést jelent az azonos nemű személyek együttélési formáival szemben is. Tudom, hogy az államnak nemcsak vallási és a lelkiismereti meggyőződésre tartozó más kérdésekben, továbbá gazdaságpolitikai tekintetben, hanem társadalom-politikai, társadalom-strukturális kérdésekben is semlegesnek (még szélsőségesebb megfogalmazásban: közömbösnek) kell lennie.

DE minden további jogi érv előtt álljon itt két másik – nem jogi – alaptétel, amelyek külön bizonyításra nem szorulnak, vagy amelyeket más tudományok és empirikus vizsgálatok már igazoltak. Az egyik szerint: **minden eddigi ismeretek cáfolhatatlanul tanúsítják, hogy minden emberi társadalomban volt és van a családnak valamilyen formája,** vagyis *család nélkül az emberi társadalmak nem működőképesek, nem tudnak fennmaradni.* A másik: **a történelem rengeteg példát szolgáltatott arra, hogy azok az emberi közösségek, amelyekben az individuális szempontok, így az anyagi jólét, a fogyasztás és**

az élvezet a család közösségét és minden más, vele kapcsolatos értéket háttérbe szorítják, nem életképesek. Az ilyen hedonista élet-szemlélet egyedül a hanyatló, dekadens kultúrákra jellemző. Ez pedig azt jelenti, hogy a családdal, mint minden létező, létező és elképzelhető társadalom alapsejtjével kapcsolatban közömbös állam és jog már nem a társadalom, hanem egyedül a „kevesek” vagy a „senki” joga,

Családvédelem parancsolatai – a megoldás iránya

1) A család mint alapvető és természetes közösség elsőbbséget élvez minden más közösséggel és az állammal szemben is.

2.) A családoknak joguk van ahhoz, hogy az állam részéről megfelelő családpolitikára számíthatassanak jogi, gazdasági, és pénzügyi téren, mindennemű diszkrimináció nélkül.

3.) A törvényhozó feladatát kell tűzni az alaptörvényben a családi illetményrendszer kidolgozását, a **családi alapú adórendszer megteremtését,** a jövedelmi és vagyoni viszonyokon nyugvó arányos közteherviselés alkotmányi követelményrendszerét ki kell egészíteni „a családi viszonyoknak megfelelő” kritériummal.

4) **A szociális szabályrendszernek meg kell szüntetnie azt a kétszeres igazságtalanságot, amely a gyermekeket vállaló családokat a gyermektelenekkel szemben sújtja.** Ez ugyanis hátrányt jelent **egyszer a gyermekek eltartása és neveltetése során,** másodsor pedig akkor, amikor az így felnőtt és keresővé vált személyek a gyermeket nem vállalók öregkori eltartását is biztosítják.

5) A házasság az a *természetes intézmény,* amely férfi és nő komplementer, egymást kiegészítő, bensőséges életközössége, a házastársak kölcsönös gondoskodásban és támogatásban élésének a kerete, tipikus környezete az élet továbbadásának és a gyermek családban való felnevelésének. Minden házasságkötésre alkalmas korban levő férfinak és nőnek elidegeníthetetlen joga van arra, hogy szabadon válassza meg életállapotát, hogy házasságot kössön és családot alapítson, minden diszkriminációtól mentesen és megszorítások nélkül. A házastársaknak elidegeníthetetlen joga van arra nézve, hogy döntsenek a születendő gyermekek számáról és üteméről.

6) Az Alkotmánynak ki kell fejeznie, hogy a házasság férfi és nő életközössége, vagyis a házasságkötés szabadsága a férfi és a nő alapjogaként határozandó meg.

Ez az értékválasztás önmagában nem jelenti a szexuális kisebbségek és kivételes életközösségek diszkriminációját. A de facto, azaz szociológiai értelemben vett más együttélési formáknak azonban *származniuk kell azzal, hogy a jog férfi és nő törvényes életszövetségére vonatkozik és az nem alkalmazható a nem hagyományos értelemben vett együttélésekre,* amelyekre a diszkrimináció tilalmán túl nem kell speciális alkotmányi rendelkezéseket érvényesíteni.

7.) Az alkotmányos családvédelem fogalmi körébe tartozik az *alapvető szülői jogosultságok meghatározása* is. A szülői jogok alanyi jogként való koncipiálása középpontjában a nevelés áll: a szülőknek eredeti, elsődleges és elidegeníthetetlen joga van a gyermekek nevelésére; ezért az államnak a szülőket kell elismernie gyermekeik elsődleges nevelőiként. A szülőknek jogukban áll gyermekeiket erkölcsi és világnézeti meggyőződésükkel összhangban nevelni, amelynek során számításba jönnek a család kulturális hagyományai is.

Összefoglalás

Lehetséges volna ma Magyarországon egy ilyen szabályrendszert az Alkotmányba beépíteni? És ennek alapján törvények sokaságát meghozni például arról, hogy a szociális biztonság ne individuális jogon, hanem családi joron járjon? Bevezethető volna a mai magyar politikai-társadalmi valóságban a családi adórendszer? Hogy ne karkai titokzatos bürokráciák szimulálják és lélegeztessék azt a rendet, amelyben az államgépezet adómilliárdokat nyel el, mire visszacsepegtet néhány ezret családi pótlék formájában a nagycsaládosoknak? Áttetszővé volna tehető az a konstrukció, amely most már a 2 x 1 %-os adófelhasználás keretében – virilitási módon – a közömbös többséget fizető polgároknak a közpénzek elosztásába nagyobb beleszólást enged, mint a kisjövedelműeknek? Hát nem ismerik törvényhozóink az olasz modellt? Amikor arra a kiáltó társadalmi igazságtalanságra még az Alkotmánybíróság se figyel fel, hogy az 1 %-os törvények a rendszerváltás nyerteseinek (azaz a magasabb adót fizető gazdagoknak) szájíze szerint osztják újra a civil (és vallási) szférát. Megváltoztatható az egész társadalombiztosítási reform, amely lényegileg ugyanezt a szisztémát követi és csak a jómódúaknak kedvez, a kisjövedelműeket pedig nyugdíjas korukra a jelenleginél is nagyobb nyomorba taszítja?

Lehetségesek ezek a módosítások? A válasz számomra egyértelműen: **nem.** Akkor miért beszéltem itt megoldási irányokról? Azért, hogy **legalább bennünk tudatosuljon:** mire is alapozódik a társadalom jövője; **csakis a családra.** Itt kell a biztosítékokat létrehozni, elsősorban jogi úton, de a **legerősebbformáló erő végül is az egyéni felelősség.**

Ezért nem lehet eléggé hangsúlyozni az oktatás fontosságát. **Magasabb erkölcsiség csak akkor lehet létrehozni, ha nem az értékrombolásnak adunk teret, hanem az értéktörlesztésnek támogatást.**

Az emberlétnek törvényei vannak. A szexualitásnak törvényszerűségei vannak. A törvények pedig nem arra valók, hogy kijátsszuk őket, hanem arra, hogy védjenek minket. Ugyanakkor az élet nem arra való, hogy kiéljük, hanem hogy megéljük.

Egy köszöntés margójára

Böjt 3. vasárnapja. Igazi kertbecsalogató idő ígérkezik – már kora reggel. Elgondolkodom, ha egész héten görnyed valaki az íróasztal mellett, akkor nosza vasárnap mozogjon a kertben a ház körül... jól van ez így, mentem fel már jóelőre mindazokat, akik vasárnap nem ülnek a szószék alá...

Ez a vasárnap azonban nem „csak” egy vasárnap a böjtiek sorában – ez akkor tudatosul bennem, amikor kilépek a sekrestyéből: kicsiny imaházunk teljesen tele... titkos mosolyok az arcokon, a mosoly az én arcomra is kiül – a titok pedig izgatni kezd; itt valami készülődés van.

Igyekezem tenni a dolgot, de eközben az arcok mögött sorsok elevenednek meg bennem – milyen más(!) teli templomban prédikálni...

Az isteniszteletnak vége. *Varga István* presbiter testvérünk már előző este telefonon néhány percet kért tőlem; „kistemplom-ügyben” – mondta. (Utólag kiderült ez csak álca és kontroll szerepét töltötte be.) Ekkor kezd nyilvánvalóvá válni, hogy nem kistemplomügyről van szó... vagy mégis? Feleségemmel együtt állunk a gyülekezet előtt. Köszöntések hangzanak *Schleier László* felügyelőtől és *Farkasházi Ferenc* presbitertől, aki ennél mindig több felelősséget és munkát hordozott, hiszen nemcsak az Északi Evangélikus Egyházkerület felügyelői tisztjét tölti be már több mint egy évtizede, hanem gyülekezetünk pénzügyeit „civilben” évtizedek óta ellenőrzi.

A köszöntő szavak először a gyülekezet „tisztelendő asszonyát”, mint kántort méltatják.

Feleségem mosolyog, a „tisztelendő asszony”-titulust nem ismeri; igencsak ritkán hallotta, ő egyszerűen *Betti* az idősebbeknek *Bettike* vagy doktornő, akitől tanácsokat lehet kérni... s az már mindenkinek természetes, hogy 25 (nem 15!) éve gyakorlatilag minden vasárnap a harmónium mellett ül. Köszöntő szavakból jut az egész családnak, hiszen a gyermekeink *Dóra* és *Betta* fokozatosan megszokják, hogy vasárnaponként egy-egy hegedű- vagy cselló darabbal illik köszönteni az Urísten...

S mit mondhat a gyülekezet lelkipásztora, aki 10 éve vállalta fel a gyülekezet gondjait? Csak azt, hogy a gondban soha nem voltam egyedül, mert az Urísten mindig segítő testvéreket rendelt mellém, hogy jó érezni a gyülekezet szeretetét, annak a gyülekezetét, ahol a teológusból lelkész lett.

Ugyanakkor Jó tudni azt is, hogy „más a vető és más az arató”. Az igehirdetők sorában a tatai szószéken egy vagyok... a folyamatosság a fontos. Mégis szükséges, hogy emberi kapcsolatok erősödjenek a gyülekezeten belül is. Milyen nagyszerű, ha a lelkésznek nem csak „gyülekezeti tagjai” hanem barátai is vannak. Áldás, ha a munkakapcsolaton túl a testvériséget is megélhetjük...

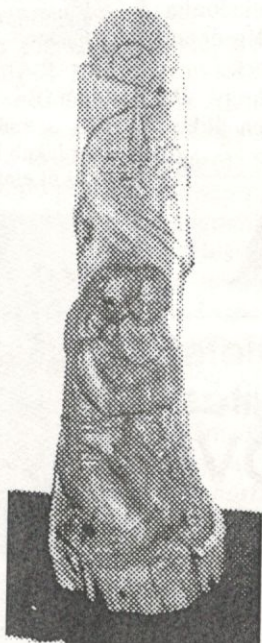
Az a csodálatos fafaragás, amit ajándékként kapott az egész lelkészcsalád, s amelyet *Cs. Kis Ernő* fafaragó művész készített, mindent elmond: Isten élteti a családot, a gyülekezetet, az Ő szeretet-napfénye aranyoz be mindent, hogy boldogan, harmóniában élhessünk...

fm

Tíz törvény a lelki nyugalom eléréséhez

1. Ma megkísérlem úgy átélni a napot, hogy nem akarom egyszerre megoldani életem problémáit.
2. Ma igen nagy figyelmet fordítok fellépésemre: senkit nem bírálok, sőt arra sem törekszem, hogy másokat helyreigazítsak, vagy kijavítsak, csak magamat.
3. Ma boldog leszek abban a tudatban, hogy boldogságra születtem, nemcsak a másvilági, hanem az evilági boldogságra is.
4. Ma alkalmazkodom a körülményekhez anélkül, hogy megkívánám, hogy a körülmények alkalmazkodjanak az én kívánságaimhoz.
5. Ma tíz percet szánok az időmből egy jó olvasmányra: amint a táplálék a testi élethez, a jó olvasmány a lelki élethez szükséges.
6. Ma elvégzem a napi jótettet, és senkinek sem dicsekszem vele.
7. Ma olyasmit teszek, amihez semmi kedvem sincsen, ha gondolataimban sértődöttnék érezném magam, gondoskodom róla, hogy senki ne vegye észre.
8. Ma új, részletes programot állítok össze. Talán nem ragaszkodom hozzá pontosan, de megfogalmazom. És két rossztól tartózkodom: a hajszától és a határozatlanságtól.
9. Szilárdan hiszek abban – akkor is, ha a tények az ellenkezőjét mutatják, hogy az isteni Gondviselés úgy törődik velem, mintha egyedül én volnék a világon.
10. Ma nem félek, és különösen örülök mindennek, ami szép, és hiszek a jóságban. Nekem adatott meg, hogy tizenkét órán át jót tegyek.

(XXIII. János pápa)

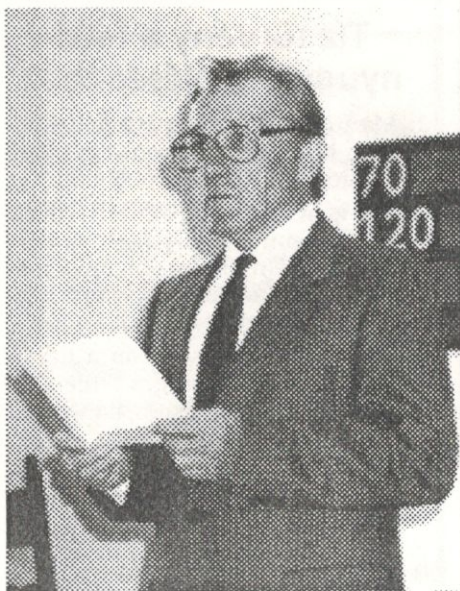

KONTAKT
villamossági
SZAKÜZLET

Tata, Kocsi u. 7.

487-770

**Partner
az építkezésben!**

Ady Endre istenes versei

Különleges élményben volt azoknak része, akik április 5-én délután az evangélikus imaházba igyekeztek, négy órára. A vasárnap délutáni szeretvendégség keretében **Dr. Túri Róbert** mondta el szubjektív gondolatait Ady Endre istenes verseiről. Előadásában tükröződött nemcsak több évtizedes tanári hivatásának minden tapasztalata, hanem a kutató irodalmár alapossága, felkészültsége is.

Először arról szólt, milyen nehéz megérteni Ady szimblumrendszerét. Erre csak az képes, aki *elegendő ismerettel* bír arról a világról, amelyben a költő élt és alkotott. Ady volt az, aki a 20. század modernitásában küszködő ember kétségeit először megfogalmazta. Először nála jelentkezik, hogy a korábbi világ *felbomlóban* van; „minden egész eltörött”. Új hangként a szerelem gyötrelmét ő vallja meg nyíltan. Ady fantasztikus egyéniség, aki a gyermekhit csodás hitvilágától a gyakorló ateizmuson át eljut az istenes versek tükrözött legőszintébb istenhitig: „Hiszek hitetlenül Istenben”. Ady kálvinista háttérrel, a katolicizmus hétköznapijaiban is megnyilvánuló misztikusságában furcsán, tagadó érzelmekkel keresi és vallja a befoghatatlan Istent. Ezután az előadó azokat a lelki háttérélményeket, életszakaszokat vázolta fel, világította meg őt rétegen,

amelyek alakították Ady istenfelfogását: 1) naív gyermekhit és babonás történetek 2) a már említett családi kálvinista hagyomány 3) római katolikus misztikum 4) Károly Gáspár fordította Biblia rendszeres, naponkénti olvasása 5) életszakaszainak kétkedései. Ady újra és újra megfogalmazza: az Isten valami *egészen más* – totaliter aliter. Versein végigvonul az őszinte keresés, az ember Istent-birtokolni-akarása és egyben ennek abszurditása.

Nem lehet néhány mondatban visszaadni az előadás hangulatát, melyet versidézetek felolvasása színesített... De talán e rövidke tudósítás néhány gondolatörredékével kedvet ébreszt mindazokban, akik most nem tudtak eljönni erre az alkalomra, hogy legközelebbi szeretetvendégségünk előadásának ők is részesei legyenek...

Mindannyian köszönjük, hogy **Dr. Túri Róbert** eljött közénk, Isten áldása legyen rajta és szerettein! *fm*

Öten a nyolcból...

Folyamatosan tart a konfirmandusok felkészítése. Nyolcan vagyunk, sajnos a felvétel készítésekor csak öten voltak jelen. Balról jobbra: Dalma, Ida, Anita, Zsuzsi és Gábor. Igazoltan távol vannak: Attila, Judit és Marcell.

Lelkésziktatás

1998. február 22-én a Tatai Evangélikus Egyházközség nevében **Franko Mátyás** lelkész köszöntötte a gyülekezet által is jól ismert **Jakab Bálint** református lelképásztort abból az alkalomból, hogy az **Etei Református Egyházközség** megválasztotta ill. **Bátty Miklós** Tatai Egyházmegye esperese őt beiktatta. Képünkön **Dr. Márkus Mihály** püspök úr, mint a beiktató ünnepség igehirdetője ill. mint Jakab Bálint egykori principálisa gratulál az új etei református lelkésznek.

Konfirmandus találkozó

Március 28-án egyházmegyei konfirmandus találkozó volt gyülekezetünkben. Egyházmegyénk 112 konfirmandusából 35-en voltak jelen. Az énekléssel, beszélgetéssel játékkal tarkított alkalmat rövid városnézéssel zártuk. A Kálvária-hegyi kilátó tetején a város panorájában gyönyörködve megállapítottuk, hogy ez az alkalom közelebb vitt minket egymáshoz, s egy kicsit talán az Istenhez is... *Köszönet Mindazoknak, akik valamilyen módon segítettek alkalmunk létrejöttét, szervezéssel, előadással, csoportvezetéssel vagy éppen a finom sütemények biztosításával...*

TERRANOVA

Régi épületek
felújítása

TERRANOVA
rendszerrel

Tata, Kapucinus templom 1997

VARGA Márkakereskedés
TERRANOVA és TOPLÁN kőzetgyapot
Tata, Fazekas u. 64/A
Tel.: 380-732 és 20/268-130

- TERRASAN javítóvakolat vizes, salétromos falra
- KPS gúz, KPS alapvakolat
- TERRASAN simítóvakolat
- Szilikátfesték